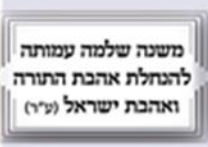

בעזרה ש"ת
כ"ד חשוון
תשפ"ג
מסכת: שבת
פרק: א'
משנה: ב', ג'

שתי משניות ליום משנה שלמה

יו"ל ע"י משנה שלמה
העמותה להנחלת אהבת התורה
ואהבת ישראל (ע"ר)
מס' עמותה: 580553329
טל': 052-5802345 מייל: mishna.shlema@gmail.com
כתובת: עין שמש 23 גני תקווה 55900

פרויקט שתי משניות ליום - לעילוי נשמת
הרה"ק רבי אברהם מתתיהו ב"ר מנחם נחום זצוק"ל כ"ק האדמו"ר מסטנשט
הרה"ק רבי חיים זאנוויל ב"ר משה זצוק"ל כ"ק אדמו"ר מריבניץ

"תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא שנאמר: "הליכות עולם לו"
אל תיקרי הליכות אלא הלכות". - רש"י: הלכות - משנה וברייתא, הלכה למשה מסיני.

הלימוד היומי לטובת נשמת
הגה"ק רבי אריה לייב גלאף זצ"ל
המקביל רבי הלל משה מעשיל ב"ר צבי הירש גלבשטיין זצ"ל
הרה"ק רבי גדליה משה בהרה"ק ר' שלמה מזוועהל זצ"ל
הרה"ק שלמה גורן ב"ר אברהם זצ"ל

משנה ב'

רבינו עובדיה מברטנא
לא ישב אדם לפני הספר - ואפילו בחול. ומשום דבעי למתני
לא יצא החייט במחטו וכו' שמא ישבח ויצא, דדמי לגזרה דלא
ישב אדם לפני הספר סמוך למנחה, שמא ישבח ולא יתפלל,
משום הכי תנא להו הכא, ואידי דוטרון מיליהו, פסיק ותני
להו ברישא, והדר מפרש מילי דשבת ומאריך בהן.
סמוך למנחה - מנחה גדולה משש שעות ומחצה ולמעלה,
וסמוך למנחה היינו מתחלת שעה שביעית, ואע"פ שעונתה
מרוובה, גזרה שמא ישבר הזוג של ספרים אחר ההתחיל
להסתפר, ותעבור עונת התפלה קודם שיתקנו וישלים
התספורת.
ולא יבנס למרחץ - סמוך למנחה שמא יתעלף.
ולא לבורסקי - מקום עיבוד העורות, דלמא חזי פסידא וקלקול
בעורות אם לא יניעם ממקומם ויתקנם, וימשך במלאכתו עד
שתעבור עונת התפלה.
ולא לאכול - אפילו בסעודה קטנה, שמא ימשך בסעודה.
ולא לדין - אפילו בגמר דין, שכבר שמעו טענות בעלי דינין,
ולא נשאר עליהן אלא לפסוק הדין בלבד, דלמא חזו טעמא
ויסתרו מה שהיו רוצים לפסוק, וחזרו להיות תחלת הדין.
ואם התחילו - אחד מכל הני דאמרינן - אין מפסיקין, אלא
יגמור ואחר כך יתפלל, והוא שיש שהות ביים לגמור קודם
שיעבור זמן התפלה. והתחלת התספורת, משיניח מעפורת של
ספרים בין ברכיו, הוא הסודר שנותן המתגלח על ברכיו כדי
שלא יפול השער על בגדיו. והתחלת המרחץ, משיפשוט הבגד
הסמוך לבשרו. ואית דמפרשי משיסיר הסודר שעליו שהוא
ראשון להפשטת בגדיו. והתחלת הבורסקי משיחגור בין כתפיו
את בתי זרועותיו כדי להתעסק בעורות. והתחלת אכילה,
משיטול ידיו. והתחלת הדין משיעטפו הידין בטליתן לשבת
לדין באימה וביראה. ואם היו מעוטפים ויושבים בדין, ובא
לפניהם דין אחר סמוך למנחה, היא התחלת אותו הדין
משיפתחו בעלי הדין בטענותם.
מפסיקין לקיש - מלתא אחריתי נקט. והכי קאמר: חברים
העוסקים בתורה, מפסיקים תורתן לקריאת שמע דומנה קבוע,
דכתיב (דברים ו') "ובשכרך ובקומך".
ואין מפסיקין לתפלה - שאין לה זמן קבוע דאורייתא. ולא שנו
אלא כגון רבי שמעון בן יוחאי וחביריו שתורתן אומנותן, אבל
אנו, הואיל ואנו מפסיקין תורתנו לאומנותנו, כל שכן שנפסיק
לתפלה.

אגב המשנה הבאה הדנה בדברים שאין לעשותם בערב שבת סמוך לחשיכה, מקדימה
משנתנו ללמד על דברים שאין לעשותם סמוך לתפילת המנחה אפילו בימות החול. עוד
נקדים להבנת המשנה את מה שכבר למדנו במסכת ברכות (ד, א): שזמן תפילת מנחה
הוא מתשע שעות ומחצה של היום, וזו היא הנקראת 'מנחה קטנה'. אך משש שעות
ומחצה מתחיל זמן 'מנחה גדולה'.

לא ישב אדם לפני הספר להסתפר סמוך למנחה היינו מנחה גדולה, שזמנה
הוא משש שעות ומחצה*, וסמוך למנחה הוא כחצי שעה לפני זמנה, היינו בשש שעות של
היום, **עד שיתפלל** תפילת מנחה, הטעם מבואר בגמרא, גזירה שמא יישבר מכשיר
התספורת לאחר שהתחיל בתספורת ועד שיתוקן יעבור זמן התפילה, **לא יפנס אדם
למרחץ** סמוך למנחה עד שיתפלל, גזירה שמא יתעלף ויבטל מן התפילה, **ולא
לפרסקי** ולא יכנס אדם לבורסקי, היינו למקום שבו מעבדים את העורות, והוא הדין
לכל עסק גדול, גזירה שמא ימצא משהו מקולקל במלאכה ויתחיל להתעסק בה, ויימשך
במלאכתו עד שיעבור זמן תפילה, ורש"י מביא טעם נוסף שמא יראה קלקול בעורות
ויצטער, ומתוך טרדת צערו לא יוכל להתפלל, **ולא לאכול** ולא יתחיל לאכול אפילו
סעודה קטנה סמוך למנחה, שמא יימשך בסעודתו וישכח להתפלל, **ולא לדין** ולא ישבו
הדיינים לדון סמוך למנחה, אפילו לאחר שכבר נשמעו טענות בעלי הדין ואין להם אלא
להוציא את פסק הדין, שמא יימצאו טעם לסתור את הדין ויטרדו ויבטלו מן התפילה,
ואם התחילו בכל הדברים שהזכירה המשנה **אין מפסיקין** אינם חייבים
להפסיק אפילו סמוך למנחה קטנה, אלא גומרים ואח"כ מתפללים**. בגמרא מבואר
שהתחלת התספורת נחשבת משיניחו את מעפורת (כיסו) הספרים על ברכיו, והזמן
שנחשב כהתחלת המרחץ משיפשוט את הבגד הסמוך לגופו, והתחלת העיסוק של
הבורסקי נחשבת מהרגע שיקשור את סינר העבודה שלו, כדרך שעושים בעלי המלאכה,
וזמן התחלת האכילה נחשב מהרגע שייטול ידיו, ולבני בבל משיתיר את חגורתו, שאת
זאת עושים בסמוך לנטילת הידיים, וזמן התחלת הדין נחשב מהרגע שבו מתעטפים
הדיינים לשבת בדין, ואם היו יושבים כבר, הזמן שנחשב כהתחלת הדין הוא: מהרגע
שיתחילו בעלי הדין לטעון את טענותיהם. **מפסיקים לקרות קריאת שמע,
ואין מפסיקים לתפלה** בגמרא מבואר שזו היא הלכה אחרת, והיינו שתלמידי
חכמים העוסקים בתורה*** מפסיקים את לימודם כדי לקרוא קריאת שמע, לפי שזמנה
מן התורה, ומכל שכן שכל אלו שהוזכרו במשנה שהם מפסיקים את מלאכתם כדי לקרוא
קריאת שמע, אבל תלמידי החכמים אינם חייבים להפסיק לימודם כדי להתפלל שמונה
עשרה, לפי שאין לה זמן קבוע מן התורה.

לעילוי נשמת
מורי ורבי הרה"ק יצחק יגן ב"ר יעקב ורחל זצוק"ל
מור"ר אבי דוד שלום ב"ר שלמה דב וברכה שיפמן ע"ה
הרבנית פעריל דבורה ע"ה בת הרב ישראל צבי יאיר
מרת חיה רויזא בת מוה"ר נטע צבי שלזינגר ע"ה

לקבלת המשנה היומית למייל או לוצאפ ולהנצחות
ניתן לשלוח מייל לכתובת: mishna.shlema@gmail.com
או לשלוח הודעה לנייד: 052-5802345 או: 053-4287288

*השעות במשנה הם שעות זמניות, היינו שמחלקים את היום (היינו את הזמן שבו יש אור, שלדעת חלק מהפוסקים החישוב הוא מעלות השחר עד צאת הכוכבים, ויש פוסקים שהחישוב הוא מנץ החמה עד השקיעה) לשנים עשר חלקים שווים וכל חלק נקרא 'שעה זמנית'.

**וכל זאת בתנאי שיש עוד שהות ביום לגמור את עיסוקיהם קודם שיעבור זמן תפילה, אבל אם אין שהות ביום, צריכים להפסיק.

***בגמרא מביאים את רבי שמעון בר יוחאי ותלמידיו כדוגמא לתלמידי חכמים שתורתן אומנותן שיש להם רשות שלא להפסיק את לימודם לצורך תפילה, אבל אנו מפסיקים לקריאת שמע ולתפילה, הואיל ואנו מפסיקים תורתנו לצורך עשיית מלאכה, לפיכך מכל שכן שנפסיק מלאכתנו לצורך תפילה.

משנה ג'

רבינו עובדיה מברטנורא

לֹא יֵצֵא הַחַיִּט בְּמַחְטוֹ סָמוּךְ לַחֲשֵׁכָה בערב שבת, **שָׁמָּא יִשְׁכַּח וַיֵּצֵא** איתנה משתחשך, היינו לאחר שכבר נכנסה השבת*, **וְלֹא יֵצֵא הַלְּבָרָה הַסּוֹפֵר בְּקִלְמוֹסוֹ** עם עטו בערב שבת סמוך לחשכה, מאותו הטעם שביארנו שמא ישכח ויצא משתחשך. **וְלֹא יִפְלֶה אֶת פְּלִי וְלֹא יִקְרָא לְאוֹר הַנֵּר** בזמן המשנה היה הנר כלי שנתנו לתוכו שמן ופתילה, ובאה המשנה ללמד, שלא יפלה את כליו, כלומר שלא יבער כינים מבגדיו לאור הנר בליל שבת, וכן לא יקרא בספר לאור הנר, שחוששים שמא יהא האור חלש ויטה את הנר להביא את השמן אל הפתילה, כדי שתדלק יפה, ונמצא מבעיר בשבת. **בְּאֵמַת אֲמָרוּ** כלומר הלכה מקובלת היא, וכן נאמר בגמרא בבא מציעא (ס, ע"א) כל 'באמת אמרו' הלכה היא, ורש"י פירש ואין להסס ולגמגם בדבר, אבל בירושלמי אמרו: כל מקום ששנו חכמים 'באמת' - הרי זו הלכה למשה מסיני, ויש מפרשים שלא דווקא הלכה למשה מסיני אלא כאילו היא הלכה למשה מסיני. **הַחֲזִין מְלֻמָּד שֶׁל יְלָדִים קִטְנִים רְאוּהָ** לאור הנר בליל שבת **הַיְכָן הַתִּינוּקוֹת קוֹרְאִים** מאיזה מקום יתחילו לקרוא והיכן יסיימו קריאתם, שבעיון מועט כזה אין גוזרים שמא יטה. ברם הילדים עצמם קוראים לפני רבם לאור הנר, מפני שאימת רבם עליהם, ולא יטו את הנר, ובירושלמי מובא הטעם: שהתינוקות רוצים שיכבה הנר כדי שלא יצטרכו לקרוא, ולפיכך לא יטו אותו, **אֲבָל הוּא** המלמד עצמו **לֹא יִקְרָא** היינו שאסור לו לקרוא בפני הילדים את הפרשה כולה, שאין אימת הילדים עליו, ויש חשש שמא יטה. **פְּיוּצָא בּוּ** בדומה לדין זה: **לֹא יֵאָכֵל הַזֶּב עִם הַזֶּבֶה** כלומר כשם שגזרו לעניין שבת על הדברים האמורים לעיל כדי להרחיק את האדם מן העבירה, כך גזרו מטעם זה שלא יאכל הזב עם הזבה אע"פ ששניהם טמאים ושניהם חולים, **מִפְּנֵי הָרְגֵל עֵבֶרָה** שמכל מקום חוששים שמא יבואו לידי עבירה.

*הרב מברטנורא מפרש שמשנתנו היא לדעת רבי יהודה בגמרא מסכת שבת (יא, ע"ב), שאמר שלא יצא החייט אפילו במחטו התחובה לו בבגדו בערב שבת סמוך לחשכה, שמא ישכח ויצא בשבת, ואומן המוציא כליו דרך אומנותו, היינו כפי שהוא רגיל לצאת כך לפרקים בחול, הריהו חייב. והרמב"ם מפרש שכוונת המשנה היא למחט שבידו, אבל על מחט התחובה לו בבגדו לא גזרו חכמים, שכן משנתנו רבי מאיר היא, שאומן המוציא בשבת דרך אומנותו, פטור אבל אסור, כלומר שאף בשבת אין זה אלא איסור מדברי סופרים, ואין גוזרים גזירה לגזירה.

זו.

[להצטרפות לקבוצת 2 משניות ליום לחץ](#)

[אתר ללימוד משניות ואמירת תהילים לפי שם הנפטר/ת \(קריאה/שמיעה\)](#)